

У такому контексті варто зазначити, що дітям набагато легше адаптуватись у новому культурному середовищі, однак недоліком поглибленої інтеграції є проблеми, що можуть виникнути після того, як українці почнуть повертатися додому. У цьому сенсі, дорослі залишаються більш регідними до адаптації, але більш «вірними» рідній ментальності.

Як зазначалось, інтеграція в інший мовно-культурний простір – це доволі складний процес, однак він є необхідним елементом для людей, що вимушено стали біженцями, зберігаючи своє психологічне, фізичне здоров'я, захищаючи себе та своїх дітей від жахливих реалій війни, в стані якої знаходиться наша країна.

Список використаної літератури

1. Блинова О.Є. Соціально-психологічна адаптація вимушених мігрантів: підходи і проблеми вивчення феномену акультурації. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки*. Херсон: Гельветика, 2016. Випуск 3. Том 1. С.111-117.

2. Жданович Ю.М. Особливості адаптації дітей вимушених переселенців. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. 2017. Вип. 21(1). С. 204-214.

3. Жданович Ю.М. Соціально-педагогічна підтримка дітей вимушених переселенців як наукова проблема. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. 2015. Вип. 19(1). С. 204-213.

4. Лугова М. С. Війна очима дітей дошкільного віку: шляхи збереження психічного здоров'я в умовах стресу. *Актуальні питання спеціальної, інклюзивної і здоров'язбережувальної освіти: зб. наук. пр. матеріалів круглого столу 20 жовт. 2022 р. Харків. нац. пед. ун-т імені Г.С. Сковороди та ін.* Харків, 2022. С. 111–114.

Майборода Людмила Анатоліївна,
науковий співробітник лабораторії дистанційного професійного навчання
Інституту професійної освіти НАПН України

АНАЛІЗ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

У часи обмеженого доступу до очного відвідування закладу професійної (професійно-технічної) освіти, в умовах пандемії, військового стану, змішане навчання стало однією з основних форм навчання майбутніх кваліфікованих робітників. В енциклопедії освіти змішане навчання визначається як освітня технологія, що передбачає поєднання інформаційно-комунікаційних методів навчання з традиційними і самостійними методами навчання, поєднання аудиторних форм навчання із віртуально-мережевими, а саме комбінацію різноманітних форм і систем навчання [3]. Також, у наукових джерелах існують й інші визначення даної дефініції, про те у законодавчому полі визначення

змішаного навчання ще не має. Проведений аналіз дає нам основу на розуміння змішаного навчання майбутніх кваліфікованих робітників як ефективного поєднання різних форм і методів навчання, самостійної роботи, цифрових технологій, задля якісної професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників. Отже, самостійна робота майбутніх кваліфікованих робітників є невід'ємною складовою змішаного навчання.

У педагогіці не існує однозначного визначення самостійної роботи здобувачів освіти. Її розглядають як форму організації навчального процесу, метод навчання, засіб залучення до самостійної пізнавальної діяльності, вид навчальної діяльності. Так, в українському педагогічному енциклопедичному словнику під самостійною навчальною роботою розуміється різні види індивідуальної і колективної навчальної діяльності здобувачів освіти, що здійснюється на навчальних заняттях або дома за завданнями та керівництвом викладача й без його безпосередньої участі [1]. В. Лозова, визначає самостійну роботу як діяльність індивіда, що здійснюється ним без сторонньої участі, а самостійну навчальну роботу як специфічну форму навчальної діяльності, що виконується в аудиторних, поза аудиторних заняттях або вдома під безпосереднім, або опосередкованим, керівництвом педагога, який передбачає конкретну мету, завдання, способи і методи її організації, та сприяє формуванню самостійності як риси особистості [2]. Отже, самостійна навчальна робота сприяє не лише формуванню теоретичних і прикладних знань, практичних умінь й навичок, а й розвитку мислення, пізнавального інтересу, самостійності, здатності брати на себе відповідальність, самостійно вирішувати професійні завдання тощо.

Кількість й об'єм часу для самостійної роботи в умовах змішаного навчання, у порівнянні із традиційним навчанням, значно збільшується, зокрема збільшується об'єм використання цифрових технологій у самостійній роботі, що вимагає від здобувачів освіти бути готовими самостійно працювати, самоорганізовуватись, мати достатній рівень цифрової компетентності, технічне забезпечення.

Проведене нами опитування педагогічних працівників показало, що психологічна готовність майбутніх кваліфікованих робітників до змішаного навчання перебуває на достатньому рівні: відмінна психологічна готовність здобувачів освіти складає 18,5%; добра складає 39,8%; задовільна – 27,7%. Проте, відмічаються труднощі, що виникають у майбутніх кваліфікованих робітників при виконанні самостійних робіт в умовах змішаного навчання:

- відсутність бажання самостійно працювати (56,2%);
- відсутність технічних засобів (51%);
- не вміння планувати роботу/час (45,5%);
- не вміння самоорганізуватись (42,9%);
- не вміння самостійно виконати завдання (20,5%) (рис.1).

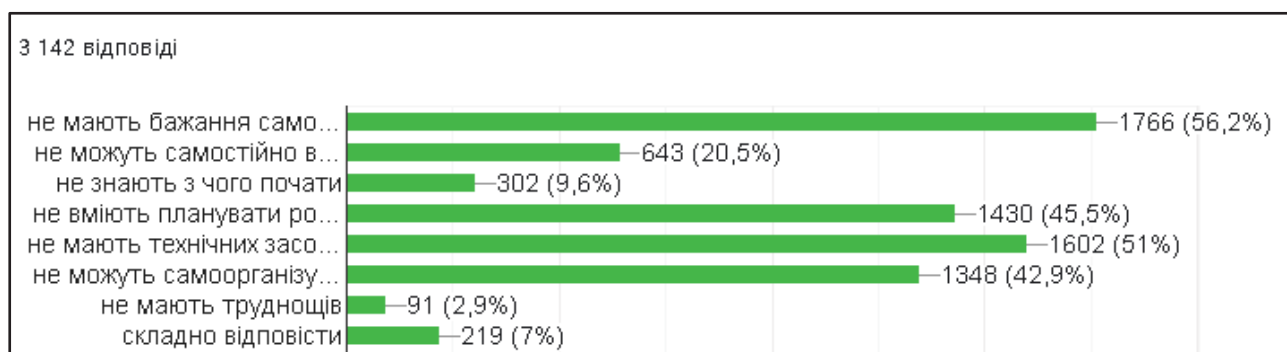

Рис. 1. Перелік труднощів при виконанні самостійних робіт майбутніми кваліфікованими робітниками в умовах змішаного навчання

Подолання зазначених труднощів у майбутніх кваліфікованих робітників при виконанні самостійних робіт в умовах змішаного навчання вбачаємо в ретельній підготовці й організації самостійної роботи педагогічними працівниками, поступовому залученні здобувачів освіти до самостійної роботи, використанні підходів навчання «від простого до складного», використанні різних форм, методів, видів, варіативних завдань самостійних робіт тощо. Від вдало підібраних завдань аудиторних і позааудиторних самостійних робіт залежить успішність їх виконання, вмотивованість майбутніх кваліфікованих робітників до навчання, їх вміння працювати самостійно та планувати власний час, оволодівати професійними знаннями, уміннями й навичками. Правильно організована самостійна робота педагогічними працівниками та самостійність майбутніх кваліфікованих робітників у навчанні є запорукою професійного зростання.

Вище зазначене зумовлює потребу в нашому подальшому дослідженні й розробці методики самостійної роботи майбутніх кваліфікованих робітників в умовах змішаного навчання.

Список використаної літератури

1. Гончаренко. С.У. Український педагогічний енциклопедичний словник. Видання друге, доповнене й виправлене – Рівне: Волинські обереги, 2011. – 552 с.
2. Лозова. В.І. Самостійна робота // Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред В.Г.Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с., С. 803.
3. Трубачева С. Змішане навчання // Енциклопедія освіти. Київ: Юрінком Інтер, 2021. – 144 с., С 370-371.